

Praktické informace ohledně onemocnění COVID-19

Onemocnění virem COVID-19 se projevuje nejčastěji **zvýšenou teplotou, suchým dráždivým kašlem a dušností**. Příznaky nejsou výrazné již od počátku, ale většinou se rozvíjí v čase a postupně se zhoršují. To platí zejména o příznaku ztíženého dýchání. Část pacientů může mít také změnu vnímání čichu nebo chuti a třeba i bolest hlavy. Rýma, bolesti v krku, průjem a průběh bez teploty jsou méně časté. Jsou však známy případy bezpříznakové či lehce probíhající nákazy.

V případě, že se objeví příznaky podobného charakteru, **měl by pacient telefonicky kontaktovat svého praktického lékaře a poradit se s ním ohledně závažnosti jeho potíží a nechat si vypsát elektronickou žádanku na vyšetření stěru z nosohltanu na odběrovém místě**. Vyšetření provádí proškolený zdravotnický personál, což je v současné době nejspolehlivější způsob záchytu viru v dýchacích cestách. Stěry z krku jsou významně méně spolehlivou alternativou. Vyšetření vzorku se provádí v akreditované laboratoři metodou tzv. RT-PCR (Reverze Transcription Polymerase Chain Reaction). Jedná se o laboratorní metodu, která dokáže detekovat určitou část genu viru SARS-COV-2. V odůvodněných případech se závažnějším průběhem může praktický lékař rozhodnout i o převozu na infekční oddělení nemocnice, kde je vyšetřen a stěr je mu proveden právě zde.

Odběrová místa

Nemocnice České Budějovice, a.s. má v současné době 2 odběrová místa - pro pěší a pro motorizované. Je nutné se předem objednat. Provozní doba je ve všední dny v čase 9:00 - 14:00 hodin. Českobudějovická nemocnice a.s. je sice páteří nemocnicí zajišťující komplexní péči o pacienty s COVID-19, ale **testování pro samoplátce nezajišťuje**. Samoplátci jsou osoby, které nemají zdravotní potíže, ani jim hygienickou službou nebyla nařízena karanténa. Bližší informace ohledně objednání na odběrové místo najdete **na www.nemcb.cz**.

- **Pro pěší** je odběrové místo situováno **u hlavního vchodu nemocnice** v těsné blízkosti patrového parkoviště, vedle fitness centra Delfín.
- **Pro motorizované** je odběrové místo **v areálu Letiště České Budějovice**, příjezd je zřetelně vyznačen. Stěr se provádí stylem drive-in, tedy většinou není nutné vystupovat z auta.

Na odběrovém místě vám zdravotníci přeměří saturaci krve kyslíkem a v případě znepokojivého nálezu budete odesláni k dalšímu vyšetření do nemocnice. V odběrovém místě pro pěší je nutné se zařadit do fronty a dodržovat odstup 2 metry od ostatních osob, nosit vždy roušku, nikdy ne respirátor s výdechovým ventilem! (výdechovým ventilem ohrožujete okolí, naopak respirátor bez výdechového ventilu může zhoršovat dušnost).

Testování pro samoplátce probíhá na několika místech v Jihočeském kraji, mimo jiné ve většině okresních nemocnic. V Českých Budějovicích zajišťují testování samoplátců dvě laboratoře, kde je možné se objednat.

- **Laboratoř SynLab**, ulice U Tří lvů 294/ 4, třetí patro, lze se objednat přes stránky rezervace-synlab.cz nebo na tel. čísle 731 595 088. Zde je provozní doba pondělí, středa, čtvrtek / 7-11 hod. Bez předchozího objednání nelze vyšetření provést.

- **Laboratoře Nextlab** mají odběrné místo u hlavního vchodu na Výstaviště. Zde je provozní doba pondělí-čtvrtek / 8-14 hod. (bez objednávání). Více informací podají laboratoře NextLab v pracovní dny od 8:00 do 17:00 hodin na telefonní lince + 420 800 44 22 11.
- Odběry jak pro samoplátce, tak pro indikované pacienty se provádí také v **mobilní buňce v areálu PCO** Vrbenská 197/23. Objednání je na tel. čísle 770 146 998.

Po výtěru v případě indikovaného odběru

Při dobrém klinickém stavu odcházíte do domácí karantény. Negativní výsledky jsou sděleny na mobilní telefon formou SMS v průběhu několika dní. Pozitivní nálezy jsou sděleny též formou SMS a dále vás bude kontaktovat epidemiolog. V případě pozitivního výsledku si můžete již předem připravit seznam blízkých kontaktů za posledních 5 dnů.

Pozitivní test na COVID-19 a domácí izolace

Asi v 80-90% případů onemocnění COVID-19 mají pacienti jen mírné příznaky, není nutná hospitalizace a nakažená osoba je ponechána v domácí izolaci. Léčba bývá symptomatická tj. klid na lůžku, dbát na dostatečný přísun tekutin, vitamínů (zejména C a D), při teplotě nad 38°C užívat léky snižující horečku (př. Paracetamol 500 mg 1-2 tbl. po 6-8 hod pro dospělé), při suchém kašli antitusika (např. Tussin 30 kapek 3x denně pro dospělé). Po sdělení pozitivního výsledku je nutné informovat svého praktického lékaře. V případě zhoršení zdravotního stavu by měl být telefonicky kontaktován váš praktický lékař, který v odůvodněných případech rozhodne o převozu na Infekční oddělení. V případě dechové tísně nebo jiného akutního zhoršení zdravotního stavu může svědčit o progresi choroby a proto volejte 155, většinou k němu dochází 7-10. den od počátku příznaků. K zabránění přenosu na další osoby je nutné dodržovat opatření, které najdete na webových stránkách Státního zdravotního ústavu www.szuz.cz. Podmínkou ukončení izolace po prodělaném onemocnění COVID-19 je plné odeznění příznaků a uplynutí doby 10 dní od pozitivního odběru.

Hospitalizační léčba

V případě hospitalizace jsou pacienti léčeni nejen symptomaticky jako při domácí léčbě, ale jsou zde uplatňovány i další specializované postupy, které se řídí nejnovějšími doporučeními odborných společností a to zejména u pacientů se středně závažným a těžkým průběhem onemocnění. U pacientů s pneumonií (zápalem plic) a nutností oxygenoterapie může být podáváno antivirotikum Remdesivir (Veklury), rekonvalescentní plazma u pacientů s nízkou/předpokládanou nízkou hladinou protilátek (plazma od dárců, kteří prodělali onemocnění COVID-19 a vytvořili si dostatečné množství virus-neutralizačních protilátek), kortikoterapie (předpokládá se modulace přestřelené zánětlivé odpovědi). Protože je onemocnění spojeno se zvýšeným rizikem krevních sraženin zejména u pacientů se závažnějším průběhem, tak důležitá je jejich prevence nízkomolekulárním heparinem. Jedním z postupů, který prokazatelně tlumí progresi a zlepšuje přežití pacientů s těžkým průběhem je polohování na boky nebo břicho. K tlumení dušnosti je možno podat analgetikum morfin. U pacientů je většinou nutno zahájit oxygenoterapii (zvýšený přísun kyslíku). V případě rozvoje respiračního selhání je nutno přistoupit k podpůrné nebo umělé plicní ventilaci. U části pacientů dochází i přes veškerou snahu k progresi plicního postižení nebo jiného souběžného onemocnění a v takovém případě je indikována paliativní terapie.

Především u pacientů, jejichž předchorobí neumožňuje očekávat příznivý efekt intenzivní péče.

Rychlotest na COVID-19

Antigenní testování prostřednictvím **Abbott Panbio COVID-19 Ag testu** je v nemocnici vyhrazeno pro pacienty, které jeví příznaky onemocnění, ale doposud u nich nebyl proveden výše uvedený odběr a laboratorní metoda PCR. To např. z důvodu, že se stav pacienta zhorší a je nutné vyšetření v nemocnici. Opět je potřeba výtěr z nosohltanu. Výsledek testu je znám do 15min. Test vychází pozitivní asi u 70% covidových pacientů a z toho vyplývá interpretace testu. Pozitivní výsledek znamená potvrzenou diagnózu, pacient může být uložen na covidová lůžka. Negativní výsledek znamená nutnost provedení PCR a neznamená, že pacient není infekční, v případě hospitalizace je pacient izolován do vyšetření PCR testu.

Rizikové faktory pro komplikovaný průběh

K rozvoji závažného průběhu může dojít i u zcela zdravých jedinců bez rizikových faktorů, avšak častěji jsou ohroženi muži, pacienti vyššího věku nebo chronicky nemocní. Poměr pacientů vyžadujících hospitalizaci se zvyšuje s věkem a nejvyšší počet jedinců vyžadujících hospitalizaci se odhaduje ve věkové skupině 50-60 let a výše. Obecně platí, že riziko úmrtí je asociováno s věkem nemocného, neboť zatímco riziko úmrtí u pacientů mladších 50 let nepřesahuje letalita onemocnění 1%, ve věku 50-60 let je 3 krát vyšší a pohybuje se kolem 1-1,5 %, ve věku 60-70 let pak 3-4% a ve věku nad 70 let dosahuje 8-15%. V dětském věku má onemocnění zpravidla mírný průběh nebo probíhá zcela asymptoticky. Mezi nejčastěji uváděné chronické nemoci spojené se zvýšeným rizikem závažného průběhu patří kardiovaskulární onemocnění, obezita, diabetes mellitus, hypertenze, nádorová onemocnění, chronická onemocnění plic a ledvin, imunodeficientní pacienti. Z výše uvedeného také vyplývá, kdo by na sebe měl dát zvýšený pozor.

„Často slyším, jak někteří staví onemocnění COVID-19 do role jakési chřipky a zlehčují jeho průběh. Není to ale pravda, neboť smrtnost na tohle onemocnění je až 10 x vyšší. Bagatelizování a konstatování, že nemocní neumírají „na covid-19“ ale „s covidem-19“ je nepatřičné.

Nebojte se! Ale respektujte, že COVID-19 může být zákeřný protivník. Projevujte úctu k životu a zdraví lidí kolem sebe. Časté mytí rukou, nošení roušek a rozestupy jsou minimum, co můžete bez větších obětí udělat pro sebe i druhé“.

S přáním pevného zdraví všem MUDr. Jaroslav Valevský

Zdroje: www.nemcb.cz, www.farmakoterapeutickarevue.cz-supplementum 1/2020, časopis České lékařské komory *Tempus medicorum* aj.